

WALENTYNA HRUCZKOWSKA

ur. 1916; Łuck

Miejsce i czas wydarzeń	Krzywowola, II wojna światowa
Słowa kluczowe	Krzywowola, II wojna światowa, dwór w Krzywoli, jeńcy wojenni, szpital polowy, tyfus

Jeńcy we dworze w Krzywoli w czasie wojny

Niemcy pozwolili do dworu wziąć jeńców z Chełma pochodzenia polskiego, o nazwisku polskim. Marynia dała rozkaz i przywieźli takich ośmiu. Byli wygłodzeni okropnie. Był taki jeden dłuży pokój. Zrobiło się im postanie na podłodze, słoma, siano. Przychodziłam do nich, leczyłam, z nimi rozmawiałam. Koło nich chodziłam i nie zaraziłam się tyfusem. [Do] jednego z nich przyjechała żona z Kijowa, odnalazła go w Krzywoli. Przyszła kobieta, taka typowo sowiecka kobieta, w takiej kurtce, w takich walonkach na nogach, chustką zakutana i mówi, że jest jej tutaj mąż: „Jestem w ogóle z Kijowa i szukam mojego męża. Byłam w Chełmie i powiedzieli mi, że [on jest] w Krzywoli.”. Podała nazwisko, o brzmieniu polskim. Akurat mnie poproszono do kuchni: „Zawołajcie tego pana.”. On był taki wysoki, chudy. Wszedł, widzi – w progu jego żona stoi. Zaniemówił. Zdjął tą czapczynę. Ona pierwsza rzuciła mu się do nóg, złapała go za nogi, zaczęła strasznie płakać i oprzytomniał. Ona została. Znam język rosyjski, bo na Wołyniu się wychowałam, [to] z nią po rosyjsku rozmawiałam. [Kiedy] wyjeżdżała, to trzech [żołnierzy] jeszcze z nią wróciło. Już myśmy byli wyzwoleni, już Niemcy odeszli i ona wracała do Kijowa, bo tam syna kilkunastoletniego zostawiła. Prosiliśmy: „Nie wracajcie jeszcze, bo teraz jeszcze zawierucha, jeszcze stan powojenny, jeszcze bardzo niebezpiecznie. Poczekajcie.” – „Nie, bo ja nie mogę spać, bo syn został.”. [Niestety jej mąż] umarł. Tamci wszyscy przeżyli, a on zachorował i umarł. W tym czasie [kiedy ona przyjechała] tamci leżeli na tyfus choroby, on jeszcze był zdrowy i raptem po tym zachorował i umarł. Pamiętam ten pogrzeb. Była zima, taki śnieg. Myśmy [na] cmentarz to chyba z 7 kilometrów [szli].

Data i miejsce nagrania	2007-04-13, Lublin
Rozmawiał/a	Wioletta Wejman
Redakcja	Weronika Prokopczuk
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"